

*Мавроматі О. Є.,
студентка,*

Національний університет «Одеська юридична академія»

ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ДЖЕРЕЛ ІНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА РАДИ ЄВРОПИ

У кожній правовій системі питанням джерел права завжди приділялась велика увага. Використання цього терміну було предметом суперечок вчених-правознавців ще в XIX ст. Професор В. С. Нерсисянц визначаючи термін джерело права казав, що таке визначення «є результат відомої «джентельменської угоди» між юристами (як практиками, так і вченими), призваний уникнути багатозначності цього терміну [1, с. 265].

Багатозначність терміну джерело права та необхідність його більшої конкретизації стали причиною прагнення зменшити об'єм цього терміну. Актуальність дослідження полягає у тому, що правовий статус інституційних актів міжнародних організацій чітко не визначений, викликає широкі дискусії у міжнародно-правовій доктрині. Особливі труднощі полягають у відсутності чітких критеріїв, сукупність яких може дати можливість класифікувати інституційні акти міжнародних організацій на такі, що є джерелами міжнародного права.

Акти інституційного права Ради Європи мають різне призначення і можуть бути класифіковані на такі що:

– направлені на забезпечення життєдіяльності організації (накази, інструкції, фінансові та адміністративні правила, рішення Адміністративного трибуналу Ради Європи та ін.);

– направлені на забезпечення спілкування між органами та інституціями Ради Європи (наприклад, консультативні висновки Європейського суду з прав людини, Рекомендації ПАРС, що адресовані Комітету Міністрів та ін.);

– адресовані державам-членам (Рекомендації Комітету Міністрів і Резолюції Парламентської Асамблеї, рішення і постанови Європейського суду з прав людини).

Таким чином, акти інституційного права Ради Європи можуть мати зовнішнє і внутрішнє призначення.

Слід згадати, що серед джерел права Ради Європи нормовстановлюючі властивості безумовно мають договори (конвенції, хартії, угоди). Також нормовстановлюючий характер мають

юрисдикційні акти Європейського суду з прав людини. (Українськими вченими використовуються різні підходи до класифікації цих юрисдикційних актів [2, с. 11-13], які до речі не співпадають з позицією українського законодавця [3]). Але юрисдикційні акти ЄСПЛ – по суті є актами інституційного права, виходячі із статусу Суду, який є інституцією Ради Європи, не має власного статуту та має юрисдикцію обмежену положеннями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. В теорії це виглядає так, але, на практиці, держави-сторони ЄКПЛ визнали обов'язковість юрисдикційних актів суду, чим створили безпрецедентну систему захисту прав людин в Європі.

В рамках системи права Ради Європи, можна виділити наступні джерела, що складають інституційне право Ради Європи. Це акти статутних органів та деяких спеціалізованих Установ Ради Європи, такі як, наприклад:

- Рекомендації, Резолюції та Звернення Комітету Міністрів Ради Європи;

- Рекомендації, Резолюції, Висновки та Накази ПАРЄ;

- Рекомендації, Резолюції та Висновки Конгресу місцевих та регіональних влад Європи;

- акти інших спеціалізованих установ Ради Європи [4, с. 41].

Необхідно також підкреслити, що дія вказаних джерел розповсюджується на дуже широку сферу відносин: від спостереження за виконанням державами своїх зобов'язань (Висновки ПАРЄ) до контролю за виконанням рішень ЄСПЛ (Рекомендації КМРЕ).

На перший погляд, можна поставити знак рівності між поняттями «М'яке право Ради Європи» і «Інституційне право Ради Європи».

Розповсюджена точка зору про те, що «за колом адресатів акти міжнародних організацій можна поділити на рішення *pro foro externo* – зовнішнє право організацій, адресатами якого є держави-члени організації, та *pro foro interno* – внутрішнє право організації, яке визначає порядок її функціонування.

Залежно від правового характеру акти міжнародних організацій можуть бути правотворчими, тобто такими, що мають нормативний характер, встановлюють правила поведінки в міжнародних відносинах і застосовуються для необмеженої кількості випадків, та акти неправотворчі, тобто такі що не мають нормативний характер. Джерелом міжнародного права може бути визнаний лише правотворчий акт міжнародної організації» [5, с. 30].

Враховуючи такий підхід, треба визнати, що джерела інституційного права Ради Європи не можуть розглядатись як джерела міжнародного публічного права, адже ними можуть бути тільки нормовстановлюючі акти.

Дія норм інституційного (внутрішнього) права Ради Європи виконує важливі функції щодо забезпечення життєздатності та реалізації договірних права Ради Європи, а також виконання державами-учасницями взятих на себе зобов'язань. Воно допомагає встановити та підтримувати діалог по-перше, статутних органів та інших установ Ради Європи між собою, а по-друге діалог між статутними органами, урядами, парламентами та органами місцевої і регіональної влади держав-членів Ради Європи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Нерсисянц В. С. Проблемы общей теории права и государства.-М.: Норма – Инфа, 1999 – 832с.
2. Gubska O., Dshko L., Vashchenko R. European Court of Human Rights legal acts as legal tools ensuring the implementation of the convention for human rights and fundamental freedoms // Міжнародні та національні механізми захисту прав людини: виклики сьогодення: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (8 квітня 2011 р., м. Донецьк). – Донецьк: Сучасний друк. – С. 11-13
3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 грудня 2006 р. (Із змінами, внесеними згідно із Законом N 3135-VI (3135-17) від 15.03.2011), офіційний сайт Верховної Ради України.
4. Дамірлі М. А. Андупова Т. А. Право Ради Європи: схеми, таблиці, визначення і коментарі. Навчальний посібник. – Одеса: Фенікс, 2007. – 284 с.
5. Міжнародне право екзаменаційний довідник / О. В. Трояновський, Ю. В. Чайковський, Н. О. Якубовська – Одеса : Фенікс, 2010. – 246 с.

*Костина Т. В.,
студентка,*

Національний університет «Одеська юридическа академия»

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПОЛИТИКИ ЕВРОПЕЙСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ

Аппроксимация и гармонизация законодательства Украины к законодательству ЕС, исполнение Соглашения об ассоциации и подготовка Национальной программы имплементации данного Соглашения требуют от Украины создания специальной системы